

KRONİK

Finansal Raporlama Standartlarının Dünü ve Bugünü

Arş. Gör. Mehmet Emin Karabayır – Arş. Gör. Emrah Ertugay

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları şüphesiz muhasebe ve finans dünyasında son birkaç yılda tartışılan en önemli konuların başında gelmektedir. Bunun başlıca nedeni ise, sermaye piyasalarının küreselleşmesi; uluslararası yatırım kararları ve dolayısıyla büyük sermaye hareketleri; uluslararası şirket birleşmeleri gibi küresel yönelimler ile çeşitli ülkelerde yaşanan finansal ve ekonomik krizler nedeniyle finansal tablo kullanıcılarının bu tablolardaki bilgileri sorgular duruma gelmesiyle oluşan güvensizlik ortamıdır. Ayrıca finansal piyasalarda “küresel karşılaştırılabilirliğin” sağlanabilmesi için uluslararası standartlara göre hazırlanmış olan finansal tablolara ihtiyaç duyulmaktaydı. Buna bağlı olarak, Muhasebe Standartları küresel finans ve muhasebe işlemlerinin bütün yönlerini birbirine bağlayan bir halka görevini üstlenmiştir. Küresel standart setinin oluşturulmasından önce uygulayıcılar ulusal standartların farklı olması ve finansal tabloların karşılaştırılmasının sağlıklı yapılamaması nedeniyle birçok zorlukla karşı karşıya kalmışlardır.

Uluslararası Muhasebe Standartları, IASC-International Accounting Standards Committee (Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi) tarafından yayınlanmaktadır. IASC, 1973 yılında ülkelerin muhasebe meslek örgütleri tarafından kurulmuş ve ilk toplantısı 29 Haziran 1973 tarihinde Londra’da gerçekleştirmiştir. IASC’nin Haziran 1973’te kurulmasında Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, İngiltere, İrlanda ve ABD’deki muhasebe meslek örgütleri rol almıştır. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi 1973 yılından 2001 yılına kadar bu statüde hizmet vermiş ve Uluslararası Muhasebe Standartlarını yayınlamıştır. Bu komite, 2001 yılı başından itibaren IASB-International Accounting Standards Board (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) adını almıştır.

IFAC (International Federation of Accountants-Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu) 1977 yılında kurulmuş ve 1981 yılında IFAC ve IASC bir anlaşma imzalayarak, IASC’nin Uluslararası Muhasebe Standartları hazırlama ve yayınlama konusunda tam yetkili olduğu belirtilmiştir. Yine bu anlaşma ile birlikte IFAC’ın üyeleri aynı zamanda IASC’nin üyeleri durumuna gelmiştir. Ancak bu üyelik durumu Mayıs 2000’de sona ermiştir. Çünkü IASC, Mayıs

2000'den sonra yeni bir yapılanmaya gitmiştir. Bu tarihten sonra IASC bir vakıf statüsüne dönüşmüştür.

IASC Vakfı, IASB Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu üzerinde bağımsız bir kurum olarak faaliyetini sürdürmektedir. 2001 yılı başından itibaren IASB, toplum çıkarlarının korunması doğrultusunda, şeffaf, karşılaştırılabilir, küresel bir şekilde uygulanabilen, yüksek düzeyli, anlaşılabilir finansal raporlamanın gerçekleştirilmesine hizmet edecek standartların geliştirilmesi ve yayınlanması şeklinde hizmet vermektedir. Sonuç olarak, bu kurum ve kuruluşlar tarafından yayınlanmakta olan önceli IAS-International Accounting Standards (UMS Uluslararası Muhasebe Standartları) olarak adlandırılan, sonraları IFRS-International Financial Reporting Standards (UFRS-Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) olarak adlandırılan standartları hazırlayıp yayınlamaya devam etmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak ülkemizde ortaya çıkan durum ise şöyledir. Başlangıçta, TÜRMOB (Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Odaları ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği) Yönetim Kurulu Kararı ile oluşturulan TMUDESK (Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu) tarafından TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) yayınlanmaktaydı. Daha sonra TMSK'nın (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu) kurulmasıyla birlikte standartlar bu kurul tarafından yayınlanmaya başlamıştır. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 15.12.1999 gün ve 4487 sayılı Kanunla eklenen Ek-1'inci maddede öngörülen görevleri yerine getirmek üzere kanunla kurulmuş ve idari ve mali özerkliğe sahip olan bir kamu tüzel kişiliği haline getirilmiştir. Anılan Kanun hükmü uyarınca Başbakanlığın ilgili kuruluşu olan TMSK, günümüz itibarıyla Maliye Bakanlığı ile ilişkilendirilmiş bulunmaktadır.

TMSK'nın temel görevi, 2002 ve sonraki yıllara ait Faaliyet Raporlarında, “denetlenmiş finansal tabloların sunumunda finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak” olarak belirtilmiştir.

TMSK, yukarıda belirtilen temel görevi doğrultusunda 2005 yılı başından itibaren UMS Uluslararası Muhasebe Standartları ve UFRS Uluslararası Finansal raporlama Standartlarına paralel olarak ve aynı numaraları oluşturacak şekilde TMS Türkiye Muhasebe Standartları ve TFRS Türkiye Finansal Raporlama Standartları şeklinde hazırlayıp ve seri olarak Resmi Gazete'de yayınlamaktadır.

TMSK tarafından hazırlanıp birer Tebliğ olarak Resmi Gazetede yayınlanmakta olan TMS'ler ve TFRS'ler, 28.07.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 15.12.1999 gün ve 4487 sayılı Kanunla eklenen Ek-1 inci maddesi ile 24.02.2004 tarihli ve 2004/6924 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (a) bendine dayanılarak hazırlanmaktadır.

Kurulduğu günden bugüne kadar TMSK bünyesinde, kavramsal çerçeve dışında 38 adet standart (9 adet Muhasebe Standardı ve 29 adet Finansal Raporlama Standardı) ve 26 adet Standart yorumu birebir Türkçe'ye çevrilmek suretiyle tebliğler halinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu standartlar Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan standartlar ile tam uyumludur. Ayrıca UMSK tarafından yayınlanan KOBİ'ler İçin UFRS Standardı da TMSK tarafından tam uyumlu olarak Türkçe'ye çevrilip görüşe sunulmuştur.

Sonuç olarak, özelde işletmeler genelde ise ülke ekonomileri için hayati öneme sahip Uluslararası Finansal Raporlama Standartları bugün 100'den fazla ülkede uygulanması dolayısıyla amacına yeterince ulaşmış gözükmektedir. Bu uygulamanın çok yakında bütün dünyada uygulanan tek bir finansal raporlama sisteminin öncüsü ve en önemli adımı olduğu düşünüldüğünde bu standartların önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

